

забезпечення доступу біженців до якісної освіти, охорони здоров'я та ринку праці, що дозволить їм не лише адаптуватися, а й робити внесок до соціально-економічного розвитку країни. Досвід розвинених країн свідчить, що успішна інтеграція сприяє зміцненню соціальної згуртованості та зниженню рівня ксенофобії.

До того ж, варто розвивати механізми правової підтримки та розширювати програми соціальної адаптації, зокрема мовні курси, культурні обміни та менторські ініціативи, що допоможуть мігрантам швидше інтегруватися до нового середовища. Важливим завданням також є боротьба з бюрократичними перепонами в процедурі отримання статусу біженця, що часто призводить до затримок і порушення прав цих осіб.

З огляду на сучасні глобальні виклики, пов'язані з військовими конфліктами, економічною нестабільністю та змінами клімату, державам необхідно розробляти гнучкі та довгострокові стратегії управління міграційними процесами. Інклюзивний підхід до міграційної політики сприятиме не лише дотриманню прав людини, а й формуванню більш стійких і відкритих суспільств.

1. Державна міграційна служба України. Набуття статусу біженця або додаткового захисту. ДМС України. URL : <https://dmsu.gov.ua/poslugi/nabuttya-statusu-bizhenczya-abo-dodatkovogo-zaxistu.html>.
2. Дублінський регламент (Регламент ЄС № 604/2013) від 26.06.2013 р. *Офіційний журнал Європейського Союзу*. 2013. № 180. С. 31-59.
3. Директива Європейського Парламенту та Ради 2013/32/ЄС від 26.06.2013 р. про стандарти прийому шукачів притулку. *Офіційний журнал Європейського Союзу*. 2013. № 180. С. 96-116.
4. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 08.07.2011 р. № 3671-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. № 16. Ст. 146.
5. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950 р. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13. Ст. 270.
6. Конвенція про статус біженців від 28.07.1951. *Офіційний вісник України*. 2002. № 51. Ст. 2250.
7. Протокол щодо статусу біженців від 31.01.1967. *Офіційний вісник України*. 2002. № 51. Ст. 225.
8. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «Hirsi Jamaa та інші проти Італії» (заява № 27765/09) від 23.02.2012 р. *Reports of Judgments and Decisions*. 2012. № 3. С. 1-68.
9. Рішення Європейського суду з прав людини у справі «M.S.S. проти Бельгії та Греції» (заява № 30696/09) від 21.01.2011 р. *Reports of Judgments and Decisions*. 2011. № 2. С. 1-123.
10. Управління Верховного комісара ООН у справах біженців. Конвенція про статус біженців 1951 року: 70 років життєво важливого захисту для людей, змушених тікати. *UNHCR Ukraine*. 2021. URL : <https://www.unhcr.org/ua/news/1951-refugee-convention-70-years-life-saving-protection-people-forced-flee>.
11. Захист прав біженців та мігрантів в Україні: виклики та перспективи. *Центр прав людини ZMINA*. К. : ZMINA, 2022. 78 с. URL : <https://zmina.ua>.

Олександр ЧУДНОВСЬКИЙ

доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін та публічного управління
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна),
кандидат юридичних наук, доцент
<https://orcid.org/0000-0002-3444-350X>

**ОКРЕМІ ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ ТЕОРЕТИЧНИХ ЗАСАД
ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ
ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ**

Забезпечення громадського порядку є одним із ключових завдань державного управління, що спрямоване на створення безпечного середовища для громадян, дотримання правопорядку та зміцнення правової держави. В умовах сучасних суспільних викликів, таких як зростання рівня злочинності, соціальні конфлікти, терористичні загрози та інші прояви дестабілізації, ефективне державне управління у сфері охорони громадського порядку набуває особливої значущості.

Теоретичні засади державного управління в цій сфері базуються на взаємодії правових, адміністративних та організаційних механізмів, що забезпечують належне функціонування органів виконавчої влади, правоохоронних структур та інших суб'єктів,

відповідальних за підтримку публічної безпеки. Важливу роль відіграє вдосконалення адміністративно-правових інструментів, що регулюють діяльність правоохоронних органів та їхню взаємодію з суспільством [1].

Українське законодавство передбачає низку механізмів для посилення контролю за громадським порядком, серед яких запровадження спеціальних режимів, розширення повноважень правоохоронних органів та впровадження додаткових заходів безпеки.

Відповідно до ст. 17 Конституції України, захист суверенітету та територіальної цілісності держави є найважливішою функцією держави та справою всього Українського народу [2]. У цьому контексті охорона громадського порядку є не лише прерогативою правоохоронних органів, а й частиною загального механізму національної безпеки.

Правовий режим воєнного стану, відповідно до ст. 64 Конституції України, передбачає можливість обмеження окремих конституційних прав і свобод громадян, що безпосередньо впливає на систему державного управління у сфері охорони громадського порядку [2]. Такі обмеження можуть включати комендантську годину, особливий режим в'їзду та виїзду, перевірку документів, заборону масових заходів та інші заходи, спрямовані на запобігання дестабілізації.

Одним із ключових інститутів, що забезпечують громадський порядок в умовах воєнного стану, є Національна поліція України, що діє на підставі Закону України «Про Національну поліцію» [3]. У цей період також посилюється роль Національної гвардії України, Служби безпеки України та військових адміністрацій, що можуть отримувати додаткові повноваження для виконання завдань із підтримання правопорядку.

Особливу роль у структурі державного управління у сфері громадського порядку відіграють органи місцевого самоврядування. Вони тісно взаємодіють із військовими адміністраціями та правоохоронними структурами, забезпечуючи координацію заходів безпеки, регулювання громадського життя та підтримку населення в умовах кризи [4, с. 60].

Зазначимо, що ефективність управління громадським порядком у період воєнного стану залежить від належного нормативного забезпечення. Закон України «Про правовий режим воєнного стану» визначає особливості функціонування органів влади в цей період та регулює механізми взаємодії між ними. Наразі сучасні виклики вимагають удосконалення правових засад із метою підвищення рівня оперативного реагування на загрози [5].

Удосконалення теоретичних засад державного управління у сфері охорони громадського порядку має спиратися на аналіз міжнародного досвіду. Зокрема, практика країн Європейського Союзу та НАТО демонструє ефективні моделі співпраці між силовими структурами, механізми контролю за дотриманням прав людини та використання сучасних технологій у сфері безпеки.

У сучасних умовах державне управління у сфері охорони громадського порядку має ґрунтуватися на принципах законності, балансу між безпекою та правами людини, громадського контролю та адаптивності до змін. Удосконалення державного управління у сфері охорони громадського порядку потребує комплексного підходу, який охоплює правові, організаційні, кадрові та технологічні аспекти. В умовах воєнного стану особливо важливим є підвищення ефективності координації між органами державної влади, правоохоронними структурами та громадськістю.

Перш за все, слід оновити нормативно-правову базу, що регулює діяльність правоохоронних органів у кризових ситуаціях. Законодавство має чітко визначати порядок застосування спеціальних заходів безпеки, враховуючи міжнародні стандарти та принципи захисту прав людини. Важливим напрямом є удосконалення Закону України «Про правовий режим воєнного стану», зокрема, деталізація механізмів реагування на загрози, що виникають унаслідок воєнних дій.

Організаційне вдосконалення передбачає підвищення рівня координації між Національною поліцією України, Національною гвардією України, Службою безпеки України, Збройними Силами України та військовими адміністраціями. Для цього слід створити єдиний центр управління громадським порядком, що забезпечував би оперативний обмін інформацією та швидке ухвалення рішень.

Кадрове забезпечення також відіграє ключову роль у підвищенні ефективності охорони громадського порядку. Необхідно посилити професійну підготовку особового складу, запровадити спеціалізовані навчальні програми, що включають тактичну підготовку, роботу з населенням, кібербезпеку та інформаційні операції. Окрім цього, важливо створити ефективні механізми психологічної підтримки для правоохоронців, які працюють у стресових умовах [6].

Важливим напрямом удосконалення є впровадження сучасних технологій у систему

охорони громадського порядку. Використання систем відеоспостереження, аналітики даних, штучного інтелекту для прогнозування загроз дозволить правоохоронним органам діяти на випередження. Додатково слід розвивати цифрові платформи для комунікації між громадянами та правоохоронцями, що сприятиме підвищенню рівня довіри та оперативному реагуванню на інциденти.

Окрему увагу потрібно приділити посиленню взаємодії з громадськістю. Громадянське суспільство відіграє важливу роль у підтримці правопорядку, тому необхідно розвивати програми співпраці між правоохоронцями та населенням. Це може включати залучення добровольчих формувань територіальної оборони до патрулювання, проведення освітніх кампаній щодо правових аспектів воєнного стану та створення механізмів зворотного зв'язку для оперативного повідомлення про порушення громадського порядку.

Таким чином, формування теоретичних засад державного управління у сфері охорони громадського порядку в умовах воєнного стану є комплексним процесом, що вимагає системного підходу. Впровадження ефективних управлінських рішень у цій сфері є запорукою стабільності держави та безпеки громадян.

1. Чудновський О. Взаємодія між Національною поліцією та територіальною обороною в питаннях забезпечення громадського порядку: нормативно-правовий аспект. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 2. С. 41-46
2. Конституція України: з офіц. тлумач. Конституційного Суду України. К.: Ліра, 2006. 96 с.
3. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
5. Юнін О. С. Поліція в системі державних органів та забезпечення громадської безпеки. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2013. № 1. С. 59-63.
6. Про правовий режим воєнного стану: Закон України 12.05.2015р. № 389-VIII. *Відомості Верховної Ради*. 2015. № 28. Ст. 250.
7. Юнін О. С. Пріоритетність захисту прав та законних інтересів людини в діяльності поліції. *Митна справа*. 2013. № 1. С. 85.

Артем ПЛАХОТНИЙ

старший викладач кафедри
тактико-спеціальної підготовки
Дніпровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

<https://orcid.org/0000-0003-2700-0214>

ЗЛОВЖИВАННЯ ВЛАДОЮ: НЕПРАВОМІРНЕ ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗАСОБІВ ПОЛІЦІЄЮ

Неправомірне застосування спеціальних засобів поліцією – це актуальна проблема, яка турбує суспільство в багатьох країнах світу, зокрема і в Україні. Поширення випадків застосування сили правоохоронцями, суспільний резонанс та недовіра до поліції підкреслюють необхідність детального дослідження цього явища. Метою цієї роботи є комплексний аналіз поняття зловживання владою та неправомірного застосування спеціальних засобів поліцією. Актуальність теми обумовлена тим, що зловживання владою поліцейськими підриває довіру громадян до правоохоронних органів, ускладнює боротьбу зі злочинністю та створює передумови для подальших правопорушень.

Зловживання владою – це діяння особи, яка, займаючи службове становище, використовує надані їй повноваження всупереч інтересам служби, в особистих цілях або на шкоду правам і свободам громадян. Це поняття передбачає вихід за межі службових повноважень, перевищення наданих прав та обов'язків. У діяльності поліції зловживання владою проявляється через застосування сили без достатніх підстав, коли використання фізичної сили, спеціальних засобів або вогнепальної зброї не виправдане ситуацією та загрозою для життя або здоров'я людей; перевищення службових повноважень, яке може включати втручання в приватне життя громадян, проведення незаконних обшуків, арештів, затримань; дискримінацію за ознаками раси, національності, релігії, політичних поглядів тощо, коли різні стандарти правозастосування застосовуються до різних категорій громадян; корупцію у вигляді отримання хабарів та зловживання службовим становищем для особистої вигоди; незаконне використання інформації, отриманої під час виконання службових обов'язків, зокрема розголошення